

Prima instanță: Judecătoria Bălți (jud. N. Clevadi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. T. Duca, E. Grumeza, S. Procopciuc)

DECIZIE

25 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului
Judecătorii:

Tatiana Vieru
Petru Moraru
Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de SRL „Insula Paradisului” și SRL „Rîbac-Gurman” împotriva încheierii din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva FPC „Rîbac-Gurman” SRL, Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 08 octombrie 2014, BC „Moldindconbank” SA s-a adresat cu cerere în instanța de judecată împotriva FPC „Rîbac-Gurman” SRL, Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” solicitînd inițial încasarea în mod solidar a datoriei în mărime de 2900371, 44 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 50000 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în baza contractului de credit nr.245 din 05 mai 2011 și a acordurilor adiționale nr. 1 din 09 august 2012, nr. 2 din 25 iulie 2013, prin intermediul filialei Bălți, a acordat lui FPC „Rîbac-Gurman” SRL un credit în sumă de 4000000 lei, pe un termen de 36 luni, cu termenul final de rambursare la 05 mai 2014.

Menționează că, în vederea asigurării rambursării creditului, a încheiat cu Ciornîi Serghei contractul de fidejusiune nr. 246-F din 05 mai 2011 și cu SRL „Insula Paradisului” contractul de fidejusiune nr. 201-F din 27 martie 2013, prin care fidejursorii au garantat băncii să execute în mod solidar și integral obligația FPC „Rîbac-Gurman” SRL de rambursare a creditului, dobînzilor și cheltuielilor aferente conform contractului de credit nr. 245 din 05 mai 2011, în cazul în care debitorul FPC „Rîbac-Gurman” SRL nu-și va onora obligațiile de achitare a creditului.

Indică că, în conformitate cu prevederile contractuale, pîrîtul FPC „Rîbac-Gurman” SRL s-a obligat să ramburseze creditele lunar, în conformitate cu graficele de rambursare anexate la contracte.

Susține că, în detrimentul obligațiilor asumate, pîrîții au admis restanțe la achitarea plăților. La data de 21 august 2014 datoria constituia suma de 2900371,44 lei, formată din soldul creditului rămas în mărime de 2342040,50 lei, dobînda restantă - 101800,70 lei, comisionul - 50435,51 lei și 14139,40 lei, dobînda suplimentară pentru neplata la scadență a dobînzii - 11056,83 lei și dobînda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului - 395037,90 lei.

Afirmă că, întru soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, în adresa pîrîtului FPC „Rîbac-Gurman” SRL a fost expediată notificarea nr. 14-3/165 din 02 septembrie 2014, prin care i s-a comunicat despre restanța admisă, informîndu-l despre necesitatea achitării datoriei în termen de 10 zile. Totodată, s-a expediat în adresa fidejuratorilor Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” reclamația nr. 14-3/165 din 02 septembrie 2014, cu propunerea de achitare benevolă a creditului. Răspunsuri la notificările expediate nu a primit și datoria nu a fost achitată.

La data de 04 iunie 2015, BC „Moldindconbank” SA a înaintat o cerere de majorare a cuantumului acțiunii solicitînd încasarea în mod solidar din contul pîrîților FPC „Rîbac-Gurman” SRL, Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” a datoriei în sumă de 3728728, 21 lei, formată din soldul creditului rămas în sumă de 2342040,50 lei, dobînda restantă în sumă de 308670,20 lei, comisionul în sumă de 40094,92 lei, dobînda suplimentară pentru neplata la scadență a dobînzii în sumă de 62058,65 lei și dobînda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în sumă de 975863,94 lei și taxa de stat achitată în sumă de 50 000 lei.

Prin hotărîrea din 19 iunie 2015 a judecătorei Bălți s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA și s-a încasat în mod solidar din contul FPC „Rîbac-Gurman” SRL, Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” a datoriei bancare în sumă de 3728728, 21 lei și taxa de stat achitată în sumă de 50 000 lei, în total suma de 3778728,21 lei.

La data de 26 iunie 2015 FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” au depus cereri de apel împotriva hotărîrii din 19 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd, totodată, scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Prin încheierea din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți s-au respins cererile FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” privind scutirea de la plata taxei de stat, acordînd FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” termen pînă la data de 13 octombrie 2015 ora 09:00 pentru înlăturarea neajunsurilor, cu anexarea dovezii plății taxei de stat, în mod solidar, în mărime de 37500 lei și prezentarea cererii de apel motivate.

La data de 06 octombrie 2015, FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” au declarat recursuri împotriva încheierii din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, solicitînd casarea acesteia.

În motivarea recursurilor, s-a invocat că nu sunt de acord cu încheierea adoptată, considerînd-o neîntemeiată și nefondată, deoarece circumstanțele importante pentru admiterea cerinței de scutire de la plata taxei de stat nu au fost elucidate pe deplin.

FPC „Rîbac - Gurman” SRL invocă că este în imposibilitate de a efectua careva operațiuni bancare, deoarece prin încheierea executorului judecătoresc nr.094-

1209/15 din 23 aprilie 2015 s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile mobiliare și imobiliare ce-i aparțin, precum și aplicarea interdicțiilor pe conturile bancare a întreprinderii, faptul dat fiind confirmat și prin certificatul nr.323 din 25 iunie 2015 eliberat de executorul judecătoresc.

SRL „Insula Paradisului” motivează situația dificilă a societății prin imposibilitate de a efectua careva operațiuni bancare, deoarece prin încheierea executorului judecătoresc nr.094-1210/15 din 23 aprilie 2015 s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile mobiliare și imobiliare ce-i aparțin, precum și aplicarea interdicțiilor pe conturile bancare a întreprinderii, faptul dat fiind confirmat și prin certificatul nr.110 din 11 iunie 2015 eliberat de executorul judecătoresc.

Consideră că, instanța de apel nu a apreciat just și real situația dificilă în care se afla societățile recurente, eronat a apreciat probele depuse și neîntemeiat a considerat că apelanții nu au prezentat probe incontestabile ce ar demonstra în mod cert situația materială grea a întreprinderilor.

Susține că, la emiterea încheierii, instanța de apel a luat ca bază unilateral și fără careva probe materiale, declarațiile făcute de reprezentantul BC “Moldindconbank” SA, precum că sechestrul fost aplicat numai pe mijloacele bănești aflate pe conturi, pe bunurile mobile și imobile în limita revendicărilor din acțiune, însă pe lângă aceasta ar mai dispune de bunuri care nu sunt gajate sau sechestrate din contul cărora ar putea fi achitată taxa de stat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Bălți a adoptat încheierea la data de 15 septembrie 2015, fiind pronunțată în lipsa reprezentanților FPC „Rîbac - Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului”, iar recursurile au fost declarate de FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” la data de 06 octombrie 2015.

Materialele cauzei relevă că încheierea a fost expediată recurenților la data de 21 septembrie 2015 și au recepționat-o la data de 22 septembrie 2015, conform avizelor de recepție (f.d.162-163), ceea ce denotă că recursurile sunt declarate în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” împotriva încheierii din 15 septembrie 2015 neîntemeiate și pasibile de a fi respinse, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 364, alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărîre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” privind scutirea de la plata taxei de stat, acordînd FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” termen pînă la data de 13 octombrie 2015 ora 09:00 pentru înlăturarea neajunsurilor, cu anexarea dovezii plății taxei de stat, în mod solidar, în mărime de 37500 lei și prezentarea cererii de apel motivate (f.d.157-159).

Raportînd circumstanțele stabilite la normele de drept procesual menționate, Colegiul constată că instanța de apel corect a emis încheierea prin care a acordat apelanților termen suplimentar pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat și a apelului cu esența, temeiurile, motivele de fapt și de drept, bazîndu-se pe prevederile art. art. 364, 365 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art.4 al Legii taxei de stat, nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă și art. 4 al Legii taxei de stat se deduce că pentru scutirea de plata taxei de stat, solicitantul trebuie să prezinte probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Totodată, este de menționat că în cererea de scutire a persoanelor juridice se expun circumstanțele care justifică solicitarea, urmează să se probeze lipsa mijloacelor financiare, prezentînd probe pertinente în acest sens, cum ar fi: informația de la Inspectoratul fiscal privind existența și situația conturilor bancare, dările de seamă fiscale pentru ultimii ani, informația de la oficiul Cadastral privind imobilele deținute, informația de la SA „Registru” privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate etc.

În speță, instanța de recurs reține că apelanții, în cererile de apel au înaintat cereri privind scutirea de la plata taxei pentru judecarea pricinii în apel, anexînd în acest sens doar încheierile executorului judecătoresc nr.094-1209/15 din 23 aprilie 2015 și nr.094-1210/15 din 23 aprilie 2015 prin care s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile mobile și imobile ce le aparțin, precum și aplicarea interdicțiilor pe conturile bancare a întreprinderilor, fără a prezenta alte confirmări ce să ateste situația materială dificilă a acestora.

Din certificatele anexate la materialele cauzei se atestă aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești a SRL „Insula Paradisului” deținute în BC „Moldindconbank” SA și BC „Mobiasbancă Groupe Societe Generale” SA (f.d.138-139). Însă, certificate ale altor instituții financiare ce ar confirma lipsa mijloacelor financiare și respectiv situația materială dificilă a societății, nu au fost prezentate.

Tot aici, este de menționat că această constatare este caracteristică și FPC „Rîbac-Gurman” SRL, care nu a prezentat careva certificate eliberate de instituțiile financiare, ce ar atesta situația materială dificilă a societății.

Prin urmare, instanța de apel corect a apreciat aceste circumstanțe, ceea ce a dus la emiterea unei soluții conform legii, constantînd, totodată, lipsa temeiurilor de scutire a apelanților de la plata taxei de stat la depunerea cererilor de apel.

Instanța de recurs consideră nefondate argumentele recurenților referitor la faptul că instanța de apel, la respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat, s-a bazat exclusiv pe declarațiile BC „Moldindconbank” SA care nu ar fi confirmate, deoarece probarea situației materiale dificile la scutirea plății taxei de stat este pe seama solicitanților, dar nu pe seama oponentilor.

Astfel, argumentele recurenților referitor la scutirea de la plata taxei de stat, instanța de recurs le consideră nefondate, deoarece în cererea de recurs s-a invocat art. 6 alin. (1) CtEDO, însă nu au prezentat careva probe pertinente și veridice ce ar confirma situația grea materială și respectiv imposibilitatea plății taxei de stat.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atît pe normele dreptului național, cît și pe prevederile Convenției și jurisprudenței CtEDO.

Totodată, este de menționat că dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Astfel, însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuează că impunerea la achitarea taxei de stat nu constituie o limitare incompatibilă cu garanțiile art. 6 din Convenție. Respectiv, nu se consideră îngrădirea accesului liber la justiție, prin prisma art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului, în situația în care solicitantul nu se conformează obligației de achitare a taxei de stat,

dar nici nu informează despre situația materială la momentul relevant, cu prezentarea dovezilor veridice (cazul Romany Gaz Grup v. Moldova, cererea nr. 11662, 10.06.2010).

În această ordine de idei, Colegiul reține că neprezentarea dovezii de plată a taxei de stat ori solicitarea de la scutirea acesteia, drept prevăzut la art. 85 Cod de procedură civilă, indică direct la nerespectarea drepturilor procedurale de însuși recurenți, în măsura stabilită de normele de drept procedural, de aceea instanța de apel în temeiul legii a dispus obligarea apelanților de a prezenta dovada de plată a taxei de stat în termenul stabilit, or, înaintând cerere de apel fără a prezenta dovada de plată a taxei de stat și cunoscând despre necesitatea prezentării acesteia, urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează jurisprudența CtEDO, de a proteja dreptul de acces la justiție, fapt însă ignorat de recurenți.

Prin urmare, Colegiul consideră necesar să precizeze că circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat s-a conformat prevederilor legale.

Prin urmare, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate, cu menținerea încheierii instanței de apel din 15 septembrie 2015.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se resping recursurile declarate de FPC „Rîbac-Gurman” SRL și SRL „Insula Paradisului” împotriva încheierii din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți.

Se menține încheierea din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de BC „Moldindconbank” SA împotriva FPC „Rîbac-Gurman” SRL, Ciornîi Serghei și SRL „Insula Paradisului” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului

Tatiana Vieru

Judecătorii

Petru Moraru

Oleg Sternioală